

מן הארכיון

מתוך יומנו של דוד בן-גוריון, אב"ג, קריית שדה-בוקר*

מואר ומלווה בהערות בידי זאב זיוון

השורות המובאות בעמודים הבאים מיומנו של דוד בן-גוריון מעידות על קשריו עם החברים בשדה-בוקר גם בשנים שהיה ראש ממשלה והתגורר רוב הזמן במרכז הארץ. היישוב הוקם ב-15.5.1952 כחוות רועים והיה מיוחד בכך שלא השתייך לאף אחד מזרמי ההתיישבות וגם לא היתה לו הגדרה יישובית ברורה (הצטרפות גרעיני הצופים בשנים שלאחר מכן הפכו אותו ליישוב קיבוצי).

את שדה-בוקר גילה בן-גוריון בסיור שערך במאי 1953 כדי לראות את פריצת מעלה העצמאות. בעקבות הסיור והמפגש עם ראשוני המשק כתב להם את המכתב הבא:

חברים יקרים! בעתונים קראתי, שבימים אלה מלאה שנה לקיום משקכם. זה אופייני מאוד, שבהיותי אתכם לפני שבוע לא העירותם כלל על יובל זה, ובלי קשר עם היובל אני שולח לכם מלים מועטות אלה. במשך 47 שנות חיי בארץ ראיתי כמה מפעלים חלוציים. ואני יודע, שרק בזכותם ובזכות המפעלים החלוציים שקדמו לבואי לארץ עשינו מעט החיל אשר עשינו, ראשית עצמאות למולדת מתחדשת. וסלחו לי אם אומר, שלא ראיתי מימי מפעל חלוצי כשדה-בוקר. ולפני היות המדינה גם אי-אפשר היה לראות דבר כזה, באשר היה מן הנמנע. לא קינאתי מעולם באיש או בקיבוץ אנשים. לא ברכוש או בתואר או בסגולות שיש לאנשים: ואם גם יש סגולות לאנשים רבים מחברי, שאני מרכין ראשי בפניהם. אולם בביקורי אצלכם, היה קשה לי לדכא בלבי מעין רגש של קנאה. למה לא זכיתי להשתתף במעשה מעין זה. מכיוון שבטוח אני כי אין אתם זקוקים לשבחים ועידודים, אני רוצה להגיד מה אני חושב על מפעלכם. כלומר עליכם: אבל לא יכולתי להימנע לכתוב לכם מלים מעטות אלה. היו ברוכים ותצליחו!

שלכם. דוד בן-גוריון.

* המערכת מודה לד"ר משה שמש על שבחר למענה את הקטעים מתוך יומן בן-גוריון לפני שנפתח לקהל. כן מודה המערכת לגבי יעל רוזנפלד מארכיון המכון למורשת בן-גוריון על איתור הקטעים.

בדצמבר 1953 הצטרפו הוא ופולה אשתו למשק והתגוררו בו ארבעה-עשר חודשים, עד פברואר 1955, כאשר נקרא לשוב ולכהן בממשלה. באותם חודשים עסק חצי יום בעבודת המשק, בין השאר בהעמסת זבל בדיר, בטיפול בטלאים בצאן ובריטום המדידות המטאורולוגיות. את אורחיו הרבים דאג להזמין לאחר שעה 12:00, כתום יום העבודה שלו, או לשעת הצעידה היומית שלו בחברת יהושע כהן. ביוני 1963 התפטר סופית מהממשלה וחזר לקיבוץ, ובו חי עד יום מותו בו' בכסלו תשל"ד (1.12.1973) והוא נקבר לא הרחק מן הקיבוץ, ליד פולה אשתו, שנפטרה בינואר 1968, ושאת מקום קבורתה בחר בעצמו.

גם כאשר עשה מחוץ לשדה-בוקר קיים קשר הדוק עם החברים, כפי שמעיד יומן 1961. הוא השתתף באסיפות הקיבוץ, קיים פגישות עם חברי המזכירות, התעניין במצב לימודיו של הראשון בבני-הקיבוץ, דאג לנושאים מרכזיים במערכת החיים הפנימית ולהקשרים שיש להם לנושאים לאומיים (כמו דאגתו לביקורת שנשמעה כבר בשנים הראשונות של המשק על גרעני הנח"ל ותרומתם להתיישבות).

היה ייחוד לדמות הפטריאכלית של בן-גוריון בין החברים הצעירים, וזאת לא רק בתוקף היותו מנהיג לאומי אלא גם בתוקף היותו 'הסבא' היחידי במקום. הוא שהיה לסנדק בבריתות המילה של בני המשק, הוא שעמד עם החתנים והכלות מתחת לחופתם.

בשדה-בוקר היתה זו 'אידיאולוגיה': 'אנו לא פונים לבן-גוריון לבקש למען עצמנו'. מאידך, אין ספק שהעובדה שכאן היה ביתו של בן-גוריון העניקה ליישוב הקטן יחס מיוחד אצל פקידים אחראיים במשרדי המוסדות, כמו-גם במערכת היחסים שהובילה להצטרפות הקיבוץ העצמאי שדה-בוקר לאיחוד הקבוצות והקיבוצים ב-1959. להחלטה זו התנגדו באסיפת הקיבוץ שניים - דוד בן-גוריון ויהושע כהן. נסיונו של בן-גוריון לתבוע מקיבוץ נאמן לו כאפיקים להעביר 50 משפחות לנגב לא צלח, וכדי שתיפתח במשק בשנת 1964 כיתה א' ראשונה, עשה הוא יחד עם אחרים מאמץ גדול לגייס מקיבוצים בצפון משפחות לשנת שירות בשדה-בוקר.

בחג הפסח, כמו בערב יום העצמאות, היה קורא, בדומה למשתתפי הסדר האחרים, את חלקו בהגדה. במכתבו לעלון חג השש, בתשי"ח (במלאת שש שנים לשדה-בוקר), כתב בן-גוריון: 'אני אפילו מניח כי אם יהושע יעמוד בעקשנותו יקום מלון נהדר על יד עין-עבדה' ואילו על שדה-בוקר בפרספקטיבה כלל לאומית כתב אז:

כשראשוני שדה-בוקר הניחו יסוד למשק חלוצי בהר-הנגב לא חלמו שעל יד משקם יעבור צנור נפט מאילת ליס-התיכון. ואני בטוח כי לשדה-בוקר נכונו עוד עלילות אשר רבים לא יעזו לחלום עליהן.

בערוב ימיו, בשנת העשרים לשדה-בוקר, זכה בן-גוריון במתנתו של אברהם הרצפלד, שדחף להקמתו של כביש טללים-שדה-בוקר. כביש זה קיצר את הדרך לבאר-שבע ולצפון, הפך את המועצה האזורית רמת-הנגב ליתידה אחת על שני אגפיה בצפון ובדרום והביא לצמיחתן של מערכות חינוך, חברה ותרבות משותפות.

בעמידתו שם לפני החברים כשהביא את ברכתו לחג העשרים יכול היה 'הזקן משדה-בוקר' לברך על ההישג שהתכוון אליו כשאמר: 'אבל מייסדי שדה-בוקר וממשיכיהם לא התכוונו אך ורק לבנות לעצמם משק, אלא להביא לידי הפרחת המרחבים הגדולים בנגב ואיכלוסם וזוהי רק ההתחלה'.

קטעי יומן

20.4.61 – יום ה', ד' באייר

בארבע בא אצלי בלוסטיין שבא אתמול הנה. מהלל את ק. לא יודע על אפשרות נסיעתו. סיפרתי לו קצת על הנגב – איך אני 'הגעתי' אל הנגב מאז הוגליתי לארה"ב וחקרתי במשך שלוש שנים את ספרות א"י, נסיעתי הראשונה לנגב דרך עבר הירדן בשנת 1934, נסיעתי אחר כך לברנדייס ותזכירי על הנגב, התלהבותו של ברנדייס ותרומתו של \$100,000 (שלא ביקשתי ממנו) למען רכוש אדמה קרוב למפרץ עקבה, על ההכנות להגנת הנגב בפרוץ 'מאורעות' 1947, הפקפוקים של 'אנשי הממשלה' בנוגע להגנת הנגב – ונסיונותינו הראשונים להפרחת השממה.

7.4.61 – יום ו', כ"א בניסן

יהושע מסר כי גאולה – הקריינית של לחי – פה, וביקשתי שיזמינה אלי. לפנות ערב באה. למדה באוניברסיטה ספרות, אם לשני ילדים, כמעט לא ניכר שהיא תימנית. נשואה לבחור פולני, שהיה אף בלחי, ועכשיו קבלן ובונה הבנינים בשדה בוקר. שאלתי אותה למה כה רבים אנשי לחי שהלכו למפלגה הקומוניסטית. אמרה כי בשנת 1946 היתה להם אוריינטציה על רוסיה, ורוסיה היתה מוכנה לעזור להם, כי רצו לגרש האנגלים, וחברים כבר הלכו עד הסוף. הודתה שהם היו חד צדדיים, לא חשבו על בנין הארץ ועליה, אלא רק על גירוש האנגלים, אבל לא הסכימו לדברי שהאנגלים היו מוכרחים לעזוב הארץ גם מבלי טירור כי היהודים והערבים גם יחד דרשו זאת. שאלתי מדוע אין כותבים ספר על שטרן – שלפי התרשמותי היה אישיות יפה, אם כי לדעתי לא היתה לו הבנה מדינית. היא לא הסכימה להערכה זו, היא כותבת ספר על לחי ותכתוב גם על יאיר.

בתשע בערב נתכנסו החברים בחדרו של רפי ומסרתי להם סקירה על תכניותינו לאכלוס הנגב בעשר השנים הבאות – בנין 15 עירות ספר, ישובים חקלאיים מתפרנסים ממרעה, חקלאות ועבודת בית, נעביר הצבא לסביבות מצפה רמון, נקים על יד שדה בוקר בית ספר של שתי מחלקות תיכון גבוהות ושתי מחלקות של בית ספר גבוה להכשיר מורים ומדריכים, ונקים אוניברסיטה בבאר שבע. יבואו עולים וותיקים ונוער חלוצי.

[מתוך פתק מצורף ליומן מיום 8.4.61]

... גידול סויה. דורש 700 מילימטר 30 אנטש גשם לצמח – 100 יום-120 היתרון של סויה – פרוטאין כולל ...

9.4.61 – יום א', כ"ג בניסן

באחת עשרה נסענו לבית ברל לנטוע עצים. מצאנו את יוסף ויץ שרון בנו ואת סירוקו. ויץ סיפר לי על השיחים אגוה שנוטעים באילת, בשטח הבשור ובערד. שיחים אלה כמעט אינם זקוקים למים, מסיבים שלהם עושים חבלים, אחרי עשר שנים הם בלים, אבל מוציאים שתילים, ונוטעים אותם שוב, האנגלים טיפלו בזה בטנגניקה ובקניה, אבל הם חוששים ששם לא יהיה להם עתיד. על יד הנטיעות יוקמו לדברי ויץ בתי חרושת לחבלים. יש שוקים ליצוא.

בארבע תבוא אצלי משלחת מצפה רמון. לפני שלוש [שנים] היו שם כשלושים משפחות, עכשיו תשעים - 325 נפש, מהם 140 ילדים (60 ילידי המקום). הגיל הממוצע של התושבים 29-30, רובם ותיקים או ילידי הארץ. בשלוש השנים עזבו רק 3 משפחות. עובדים ב'חברת חרסית וחול זך בנגב' וחברת 'אבן וסיד' במחצבת גבס גלמי ובשריפת גבס. 75 ילדים הם עד גיל שנתיים, 25 ילד מבקרים בגנון, 26 ילד - בגן. בה"ס מונה 34 תלמידים ויש שבע כתות (א-ז). יש שלוש מורות. יש צרכניה בבעלות 'שלו' (המשביר). לפי דברי אנשי המקום יש מאות פניות מהצפון אך מחוסר מפעלים לא באים. אין רופא קבוע. אין במקום ספר, חיט, סנדלר, שרברב, תופרת ויתר בעלי המלאכה. יו"ר ועד המקום הוא דב הרשקוביץ.

באו כשבעה אנשי מצפה רמון ויו"ר המועצה האיזורית, איש רביבים. מהתזכיר של הרשקוביץ כבר ידעתי מראש תלונותיהם. סיפרתי להם על תכניותנו לנגב, שבמרכזן עומד מצפה רמון, כי לכאן נעביר את הצבא. בשו"ב לצפון אברר עם המטה העברת בה"ד שלושה [בסיס הדרכה מס' 3 של צה"ל] מנתניה בזמן הקרוב ביותר, כמו כן אברר עם ספיר וגירא תכניות הרחבה במצפה.

61. 22.4 - יום שבת, ו' באייר

אחה"צ באו אצלי גבתי, אליעזר שושני, אזניה ושוסטר ...
דרשתי מהם אנשים לנגב - בעלי משפחות צעירות. ספרו לי שביפעת (200 משפחה) היה וויכוח אם לשלוח שתי משפחות צעירות ליטבתא, והוחלט בחיוב. ...

61. 25.4 - יום ג', ט' באייר

בבקר בא אצלי שמעון ... שאלתיו מתי מתחילים בהעברת הצבא למצפה רמון? דרושים לכך 5 מיליון ל"י (להעביר בה"ד אחד [מס' 1]) בקרוב יעבירו מחסן לתחמושת, יעלה 40.000 ל"י ויעסיק 25 איש. יגורו במצפה רמון, עומדים גם להעביר שמה בית חרושת רן העושה בטריות. משה"ב [משרד הביטחון] הוא שותף. המפעל מעסיק כמאה פועלים. אין פה בעיה של חמרים. הקושי הוא בשכנוע המומחים (כעשרים איש) שישתקעו במצפה רמון. זה יתכן עוד השנה. יש ציוד חדש, אמריקני לב"ח [בית חרושת] זה ויש לבנותו מחדש.

בהעברת צבא אין בעית מים אלא כסף. העברת בה"ד 3 תעלה 5 מיליונים. אלחנן נכנס לעבוד בנוער ונח"ל במקום דוד קורן. ...

התכנון להעברת הצבא למצפה רמון: בה"ד 1 - כולל 275 איש, בה"ד 9 - 840, בה"ד 14 - 495, נח"ל 908 - ס"ה 2,250; שלוחה של ביה"ס לשריון 335, סגל ביה"ס לשריון 200, סה"כ 4,795. ידרש שכון ל-100 משפחות קצינים בעיירה מצפה רמון. שלב א' יעלה 5 מיליון ל"י, זה יכלול בה"ד 1, מחיר סופי של עיר הבהדים 17.55 מיליון (זוהי הערכת שנת 1958); זה לא כולל שכונים במצפה רמון, השיכון נערך בסכום של 1.5-2 מיליונים ל"י. בסוף 1961 יהיו מים. זה תנאי להתחלת הבנין.

61. 29.8 - יום ג', י"ז באלול

באחת עשרה הגיע הנה אדמונד עם שני מרעיו ב'טכסי' מטוס לארבעה נוסעים מוטס ע"י בחורה שעבדה בחיל האויר. הוא אכל אתנו במטבח הקיבוץ. דיברתי אתו על

פיתוח הנגב ודרשתי ממנו שישקיע פה כספים. אמר שיבנה רכבת לאילת. אמרתי לו שאיני מסתפק בכך.

12.9.61 - יום ג', ב' בתשרי

לפנות ערב באו אצלי חברי ועד המשק [שדה בוקר]: עודד, עוזי, שימה'לה. מצב קשה במשק. חוסר ידים עובדות. המצב הכספי דווקא טוב. ההכנסה מכסה כל ההוצאות. ענף המטעים מכניס, גם הלול, אפילו גידולי שדה (פרחים, זרעים לירקות). הגיעו להשלמה 15 צעירים (מהצופים בת"א), ביניהם 4 בנות. אבל המטע דורש 10 עובדים. יש רק 3. בלול עובדים 3: יש 20,000 תרנגולות לבשר, 8,000 מטילות. יש סיכוי לקבל השלמה מחצרים 20 צעירים, בהם 4 בנות. נאות מרדכי שלחה הנה חברה מבוגרת. יש 10 תינוקות. 3 'בדרך'. הם נפגשו עם גבתי ונצר לפני שבועיים. רואים צורך להצטרף לאיחוד, כי דרושה עזרה; התנגדתי לכך - אם אפשר לתת עזרה - יש לתת בלי הצטרפות. אמרו שגבתי ונצר לא דרשו הצטרפות. זוהי דעתם הם, של אנשי הוועד. עוד לא הגידו זאת לחברים. הסוכנות השקיעה במשק כבר יותר ממיליון ל"י. לפרטים כמעט לא חייבים. הכל מצליח, אבל חוששים לקחת פועלים שכירים - זה יכניס דימורליזציה. הבטחתי לשוחח עם גבתי ונצר, גם עם חברי אפיקים, שישלחו הנה 3-4 משפחות צעירות עם תינוקות. אדבר גם עם אלחנן ישי.

פרטים על כמה מהשמות הנזכרים בקטעי היומן

אגוה - נסיון הקק"ל לנטיעת אגבות כחומר גלם לתעשיית החבלים (סיוול). בעיות בגידול הצמח והמצאת חבלים מחומרים פלאסטיים הפכו את גידול האגבות ועיבודן לאפיזודה קצרה, שלא היה לה המשך.

אזניה, ברוך (1905-) - נולד בפנינסק, רוסיה. עלה ארצה ב'1933. חבר קיבוץ גבעת חיים איחוד, ומפעילי איחוד הקבוצות והקיבוצים. היה חבר המוסדות המרכזיים של מפא"י. חבר כנסת (1951-1969).

אפיקים - קיבוץ בעמק הירדן, נוסד ב'1932. היה מן הקיבוצים הגדולים של הקיבוץ המאוחד. לאחר הפילוג היה מאבני היסוד של איחוד הקבוצות והקיבוצים. נחשב לקיבוץ הבן-גוריוני ביותר. בן-גוריון פנה לאפיקים בבקשה לשלוח 50 משפחות להתיישבות בנגב ולא נענה. בין פעילי מחנה בן-גוריון מאפיקים היו אליק שומרוני, אריה בהיר ויוסף יזרעאלי.

בה"ד שלושה (בסיס הדרכה 3 של צה"ל) - בית הספר לחי"ר (חיל רגלים). שכן לפני מלחמת ששת הימים במחנה 'דורה' ליד נתניה. במסגרת תכנית עיר הבה"דים נבדקה העברתו לאזור מצפה רמון. לאחר מלחמת ששת הימים הועבר הבה"ד לאזור שכם.

בית ספר ליד שדה-בוקר - ב'1954, כאשר התגורר בן-גוריון בשדה-בוקר, לאחר שפרש מראשות הממשלה, אישרה מזכירות מפא"י את פנייתו להקים סניף לבית-ברל על יד עבדת. ראשיתה של מדרשת שדה-בוקר, שנוסדה ב'1963 - בית ספר שדה, בסיס גדנ"ע ובית ספר תיכון לילדי עיירות האזור.

בכרך, רפי (1921-) - מראשוני חוות הרועים בשדה-בוקר, שעלתה על הקרקע

ב־15.5.1952 (אליהם הצטרף דוד בן־גוריון, בדצמבר 1953, כחבר ה־18). עלה מגרמניה. שירת בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה, במלחמת העצמאות שירת בחזית הדרום. לימים שימש ראש המועצה האזורית רמת־נגב.

בלאושטיין, יעקב (1892–1970) – איש עסקים ופעיל ציבור יהודי־אמריקני. יועץ למשלחת האמריקנית לוועידת האו"ם בסן פרנציסקו (1945). יו"ר משלחת הוועד היהודי האמריקני לוועידת השלום בפריס ולוועידת הארגונים היהודיים בלונדון (1946). נשיא הוועד היהודי האמריקני (1948–1953). הגיע להסכם עם בן־גוריון על שיתוף פעולה בין מדינת ישראל ליהדות האמריקנית. על שמו נקרא המכון לחקר המדבר במדרשת בן־גוריון.

ברנדייס, לואיס ד' (1856–1941) – משפטן, הוגה ואיש ציבור יהודי אמריקני. שופט בית המשפט העליון של ארצות־הברית (1916–1939). נשיא הכבוד של ההסתדרות הציונית בארצות־הברית (1918–1921). אליו כתב בן־גוריון בשנת 1935 תזכיר על חשיבות הנגב ואילת וקיבל בתמורה תרומה אישית לפיתוח הנגב בסך \$25,000 (ביומן נכתב \$100,000).

גבתי, חיים (1901–1992) – נולד בפּינסק, רוסיה. עלה ב־1924. מראשי איחוד הקבוצות והקיבוצים. ממייסדי קיבוץ גבת. לאחר הפילוג בקיבוץ המאוחד עבר לקיבוץ יפעת. חבר המוסדות המרכזיים של מפא"י. שימש תקופת זמן מזכיר כללי של איחוד הקבוצות והקיבוצים. היה מנהל כללי של משרד החקלאות. שר החקלאות בממשלות ישראל (1964–1974).

הרשקוביץ, דב – עמד בראשה של מצפה רמון בשנת 1958 כנציג משרד הביטחון, במסגרת המאמץ לפתח את העיירה גם באמצעות התכנית להעתקתה למצפה רמון של עיר בסיסי ההדרכה של צה"ל, תכנית שנגנזה בעקבות מלחמת ששת הימים.

ויץ, יוסף (1890–1972) – עלה ב־1908 מוהלין, רוסיה. פועל חקלאי, ניהל את החווה בסג'רה. מראשי הקרן הקיימת. ראש 'ועדת הנגב' בימי מלחמת העצמאות. אבי המצפות בנגב.

יוספטל, גיורא (1912–1962) – עלה מגרמניה ב־1938. חבר קיבוץ גלעד וממנהיגי מפא"י. שימש שר העבודה (1959–1961), ושר השיכון והפיתוח (1961–1962).

ישי, אלחנן (1917–) – נולד ברוסיה. עלה ב־1932. ממייסדי קיבוץ אלומות. מפקד הגדנ"ע הראשון. עוזרו של דוד בן־גוריון, הצטרף אליו בשנת ישיבתו הראשונה בשדה־בוקר. שימש ראש אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון. פעל להקמת חבל לכיש (1955). עומד מ־1983 בראש התאגיד של מדרשת בן־גוריון.

כהן, גאולה (1925–) – לימים חברת כנסת מטעם 'חירות', ממנהיגות מפלגת 'התחייה' וחברת כנסת מטעמה.

כהן, יהושע (1922–1986) – מן הפעילים המרכזיים בלח"י. הצטרף עם אשתו נחמה ובנו לשדה־בוקר בסתיו 1952. עבד בין היתר בשחזור העיר עבדת ובחפירות במצדה, בהקמת בית ספר שדה בשדה־בוקר ובכפר עציון ובהנחלת מורשת השואה. בשדה־בוקר היתה משפחת כהן למשפחה המאמצת של משפחת בן־גוריון.

מחצבת הגבס של 'אבן וסיד' - שותפות שהוקמה בין קיבוץ שדה-בוקר לחברת 'אבן וסיד' לניצולם של מחצבי הגבס הנחשפים בשכבות הטריאס במכתש רמון. במחצבה נעשה ניסיון ראשון להפקת בלוקים לבנייה מגבס, אלא שבשנים ההן לא זכה הגבס להכרה כחומר בנייה. בית אחד מגבס הוקם בשדה-בוקר והיה בית הקבע הראשון במקום.

מועצה אזורית רמת-נגב - נוסדה ב-1954. כללה את הקיבוצים רביבים, משאבי-שדה ושדה-בוקר. שטח המועצה הגיע ל-4 מיליון דונם. בשנים ההן היא כללה גם את מצפה רמון ואת ירוחם שהיו לימים ליישובים מוניציפליים נפרדים.

נצר, משה (1922-) - נולד ברוסיה. עלה עם הוריו ב-1925. מפעילי מחנה בן-גוריון באותם ימים. מפקד הגדוד השני של הפלמ"ח בנגב הנצור. המפקד השני של הנח"ל. מפקד וראש אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון. מזכיר פנים באיחוד הקבוצות והקיבוצים, חבר קיבוץ רמת-יוחנן.

סורוקה, משה (1903-1972) - מראשי קופת-חולים הכללית. עלה ב-1920 מפולין. חבר מפלגת הפועל-הצעיר ואחר-כך חבר מפא"י. ממייסדי בית החולים 'בילינסון'. משנת 1935 היה חבר מרכז קופת-חולים ואחראי על תיק הכספים. ספיר, פנחס (1909-1975) - נולד בפולין. עלה ב-1929. ממנהיגי מפא"י ומפלגת העבודה. חבר בוועדת הנגב' בתקופת מלחמת העצמאות. חבר הנהלת הסוכנות וראש מחלקת העלייה והקליטה בשנות העלייה ההמונית. שר המסחר והתעשייה (1955-1963). לימים שר אוצר.

עודד, עוזי, שימה'לה (מוזס עודד, גרסטנר עוזי, רביד שמעון) - חברי גרעיני הצופים בשדה-בוקר, שימשו בתפקידים מרכזיים בשדה-בוקר בראשית שנות השישים. היום פעילים בתחומי משק וכלכלה במרכז הארץ.

פרס (פרסקי), שמעון (1923-) - עלה ב-1934 מפולין. חבר קיבוץ אלומות (1942-1957). מזכיר הנוער-העובד (1941-1944). ציר לקונגרס הציוני בבזל (1946). מילא תפקידים במטה 'ההגנה' ובמשרד הביטחון. מנכ"ל משרד הביטחון (1955-1959), סגן שר הביטחון (1959-1965). לימים שר ביטחון, שר אוצר וראש ממשלה.

קורן, דוד (1917-) - חבר קיבוץ גשר הזיו. ממייסדי קיבוץ בית הערבה. שימש ראש אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון. היה ראש המועצה האזורית סולם צור.

רוטשילד, אדמונד אדולף (1926-) - מיליונר יהודי צרפתי. נכדו של 'הנדיב הידוע'. נחשב למשקיע הפרטי (בהון זר) הגדול ביותר בישראל. מן התורמים הגדולים לקרן הקיימת לישראל ולמוסדות אחרים בארץ. מראשי יהדות צרפת. שוסטר, יהודה (1927-1990) - חבר קיבוץ מפלסים. מפעילי איחוד הקבוצות והקיבוצים.

שושני, אליעזר (1905-1987) - עלה ארצה ב-1912. ממייסדי כפר יהושע. חבר קיבוץ גבת מ-1937. לאחר הפילוג בקיבוץ המאוחד עבר לקיבוץ יפעת. חבר 'ההגנה' מ-1923. גזבר הפלמ"ח ואחראי על האפסנאות (1947-1949). מזכיר איחוד הקבוצות והקיבוצים ומזכיר ברית התנועה הקיבוצית.